

[AccueilRevenir à l'accueilCollectionBoite_023 | Notes de la fin de sa vie pour ses derniers livres.CollectionBoite_023-9-chem | Plutarque. ItemConjugalia praecepta. Mariage](#)

Conjugalia praecepta. Mariage

Auteur : Foucault, Michel

Présentation de la fiche

Coteb023_f0412

SourceBoite_023-9-chem | Plutarque.

LangueFrançais

TypeFicheLecture

RelationNumérisation d'un manuscrit original consultable à la BnF, département des Manuscrits, cote NAF 28730

Références éditoriales

Éditeuréquipe FFL (projet ANR *Fiches de lecture de Michel Foucault*) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle).

Droits

- Image : Avec l'autorisation des ayants droit de Michel Foucault. Tous droits réservés pour la réutilisation des images.
- Notice : équipe FFL ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR).

Notice créée par [équipe FFL](#) Notice créée le 19/03/2021 Dernière modification le 23/04/2021

umv

σθησιν ἐν τοῖς δεξιοῖς ἀναφέρειν, οὕτω τὴν γυναῖκα τοῖς τοῦ ἀνδρὸς συμπαθεῖν μᾶλλον [δὲ] καὶ τὸν ἀνδρα τοῖς τῆς γυναίκος ἵνα, ὥσπερ οἱ δεσμοὶ κατὰ τὴν ἐπαλλάξιν ἰσχὺν δι' ἀλλήλων λαμβάνουσιν, οὕτως ἑκατέρου τὴν εὐνοίαν ἀντίστροφον ἀποδιδόντος, ἡ κοινωνία σώζεται δι' ἀμφοῖν. Καὶ ἡ φύσις μίγνυσι διὰ τῶν σωματικῶν ἡμᾶς, ἵν' ἐξ ἑκατέρων μέρος λαβοῦσα καὶ συγγέσασα, κοινὸν ἀμφοτέροις ἀποδῶ τὸ γινόμενον· ὥστε μηδέτερον διορίσαι μηδὲ διακρίναι τὸ ἴδιον ἢ τὸ ἀλλότριον. Αὕτη τοίνυν καὶ χρημάτων κοινωνία προσήκει μάλιστα τοῖς γαμοῦσιν εἰς μίαν οὐσίαν πάντα καταχεαμένους καὶ ἀναμίξασι, μὴ τὸ μέρος ἴδιον, καὶ τὸ μέρος ἀλλότριον, ἀλλὰ πᾶν ἴδιον ἡγεῖσθαι, καὶ μηδὲν ἀλλότριον. Ὡσπερ τὸ κραῖμα, καίτοι ὕδατος μετέχον πλείονος, οἶνον καλοῦμεν, οὕτω τὴν οὐσίαν δεῖ καὶ τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρὸς λέγεσθαι, καὶ ἡ γυνὴ πλείω συμβάλλεται.

21. Φιλόπλουτος ἡ Ἑλένη, φιλήθονος ὁ Πάρις· φρόνιμος ὁ Ὀδυσσεύς, σώφρων ἡ Πηνελόπη· διὰ τοῦτο μακάριος γάμος ὁ τούτων καὶ ζηλωτός· ὁ δὲ ἐκείνων, * Ἰλιάδα κακῶν Ἑλλησι καὶ βαρβάρους ἐποίησεν.

22. Ὁ Ρωμαῖος ὑπὸ τῶν φίλων νοουθετούμενος, ὅτι σώφρονα γυναῖκα καὶ πλούσιαν καὶ ὠραίαν ἀπεπέμψατο, τὸν κάλιον αὐτοῖς προτείνας, Καὶ γὰρ οὗτος, ἔφη, καλὸς ἰδεῖν καὶ καινός, ἀλλ' οὐδεὶς οἶδεν ὅπου με θλίβει. Δεῖ τοίνυν μὴ προικί, μηδὲ γένοι, μηδὲ κάλλει τὴν γυναῖκα πιστεύειν, ἀλλ' ἐν οἷς ἄπτεται μάλιστα τοῦ ἀνδρὸς, διμιλία τε καὶ ἤθει καὶ συμπεριφορᾷ, τὰῦτα μὴ σκληρὰ μηδ' ἀνιῶντα καθ' ἡμέραν, ἀλλ' εὐάρμοστα καὶ ἀλυπα καὶ προσφιλῆ παρέχειν. Ὡσπερ γὰρ οἱ ἰατροὶ τοὺς ἐξ αἰτιῶν ἀδύλων καὶ κατὰ μικρὸν συλλεγομένους γεννωμένους πυρετοὺς μᾶλλον δεδοίκασιν ἢ τοὺς ἐμφανεῖς καὶ μεγάλας προσφάσεις ἔχοντας· οὕτω τὰ λανθάνοντα τοὺς πολλοὺς μικρὰ καὶ συνεχῆ καὶ καθημερινὰ προσκρούματα γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς μᾶλλον δίστασι καὶ λυμαίνεται τὴν συμβίωσιν.

23. Ὁ βασιλεὺς Φίλιππος ἦρα Θεσσαλῆς γυναικὸς αἰτίαν ἐχούσης καταφαρμακεύειν αὐτόν· ἐσπούδασεν οὖν ἡ Ὀλυμπιάς λαβεῖν τὴν ἀνθρωπὸν ὑποχείριον. Ὡς δὲ εἰς ὄψιν ἔλθοῦσα, τό τε εἶδος εὐπρεπῆς ἐφάνη, καὶ διελέχθη πρὸς αὐτὴν οὐκ ἀγεννῶς οὐδὲ ἀσυνέτως, Χαίρετῶσαν, εἶπεν ἡ Ὀλυμπιάς, αἰ διαβολαί· σὺ γὰρ ἐν σεαυτῇ τὰ φάρμακα ἔχεις. Ἀμαχον οὖν τι γίνεται πρᾶγμα γαμετῇ γυνὴ καὶ νόμιμος, ἂν ἐν αὐτῇ πάντα θεμένη, καὶ προικα, καὶ γένος, καὶ φάρμακα, καὶ τὸν κεστὸν αὐτόν, ἤθει καὶ ἀρετῇ κατεργάσθαι τὴν εὐνοίαν.

24. Πάλιν ἡ Ὀλυμπιάς, αὐλικοῦ τινος νεανίσκου γῆμαντος εὐπρεπῆ γυναῖκα κακῶς ἀκούουσαν, Οὗτος, εἶπεν, οὐκ ἔχει λογισμόν· οὐ γὰρ ἂν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἔγρημε. Δεῖ δὲ μὴ τοῖς ὀμμοῖσι γαμεῖν, μηδὲ τοῖς δακτύλοις· ὥσπερ ἔνοιον ψηφίσαντες, πόσα φέρουσαν λαμβάνουσιν, οὐ κρίναντες, πῶς συμβιωσομένην.

25. Ὁ Σωκράτης ἐκέλευε τῶν ἐσοπτριζομένων νεανίσκων τοὺς μὲν αἰσχρὸς, ἐπανορθοῦσθαι τῇ ἀρετῇ,

iis quæ viro eveniunt mulierem par est, atque adeo vicissim : ut sicut vincula alternis nexibus robur mutuo accipiunt, ita communitas conjugum reciprocam benevolentiam utrinque usurpantium constat. Ipsa enim natura miscendis corporibus nostris utrinque partem sumit easque confundit, ut amborum commune sit quod producitur, neutrique liceat quid suum, quid alienum sit discernere. Proinde talis opum communitas maxime conjugium decet, ut in unam omnia congerant commisceantque substantiam, neque pars habitus alia propria, alia aliena habeatur, sed omnia propria ducantur, nihil alienum. Sicut vinum aqua temperatum, tametsi aquæ adsit plus, vinum tamen vocamus : ita rem familiarem æquum est viri appellari, quamvis majorem partem attulerit mulier.

XXI. Inhiabat opibus Helena, voluptatibus erat addictus Paris : contra Ulysses prudens, pudica Penelope : itaque horum conjugium fuit beatum et dignum æmulatione : illorum conjunctio Iliadem malorum Græcis barbarisque intulit.

XXII. Romanus ille amicis castigantibus, quod pudicæ, diviti, formosæque uxori nuntium remisisset, pede porrecto, *Hic quoque, inquit, calceus pulcher adpectu est ac novus, sed nemo scit ubi me premat.* Ergo non doti, non natalibus, non pulchritudini fidere debet matrona, sed iis rebus freta esse, quibus maxime maritum tangit : consuetudine, inquam, morum comitate, et obsequio : ut ea in singulos dies non dura, neque molesta, sed concinna et grata jucundaque præstet. Quo enim pacto medici febres ex occultis causis paulatimque collectis ortas periculosiores judicant iis quæ illustribus et manifestis de causis existunt : eodem quæ plerosque fallunt exiles, continentes, quotidianæque offensæ conjugum gravius divellunt læduntque convictum.

XXIII. Rex Philippus deperibat Thessalicam quamdam mulierem, quæ veneficio eum circumvenisse dicebatur : operam dedit Olympias, ut eam in suam redigeret potestatem : cum in conspectum ea reginæ venisset, neque forma tantum videretur egregia, sed et collocata esset neque abjecte neque imprudenter : *Facessant, inquit Olympias, calumniæ : tibi tua in te ipsa sunt reposita veneficia : itidem eam benevolentiam mariti nulla res potest abolere quam uxor moribus et virtute sibi paraverit, dotem, genus, medicamenta, ipsumque adeo Veneris cestum in sese ipsa collocans.*

XXIV. Rursum Olympias cum aulicus quidam adolescens formosam, sed male audientem duxisset uxorem : *Hic, inquit, si ratione esset præditus, nunquam profecto oculis matrimonium coivisset. Enimvero non oculis, non digitis ista res agenda est : quod faciunt nonnulli, dotem supputantes sponsæ, non explorantes qualis in convictu sit futura.*

XXV. Socratis est præceptum, adolescentes, si in speculum intueantur, turpès, formæ vitium debere mo-

3

in m... dele... bene...

BnF MSS

α qui ει...
 ...
 ...
 ...

